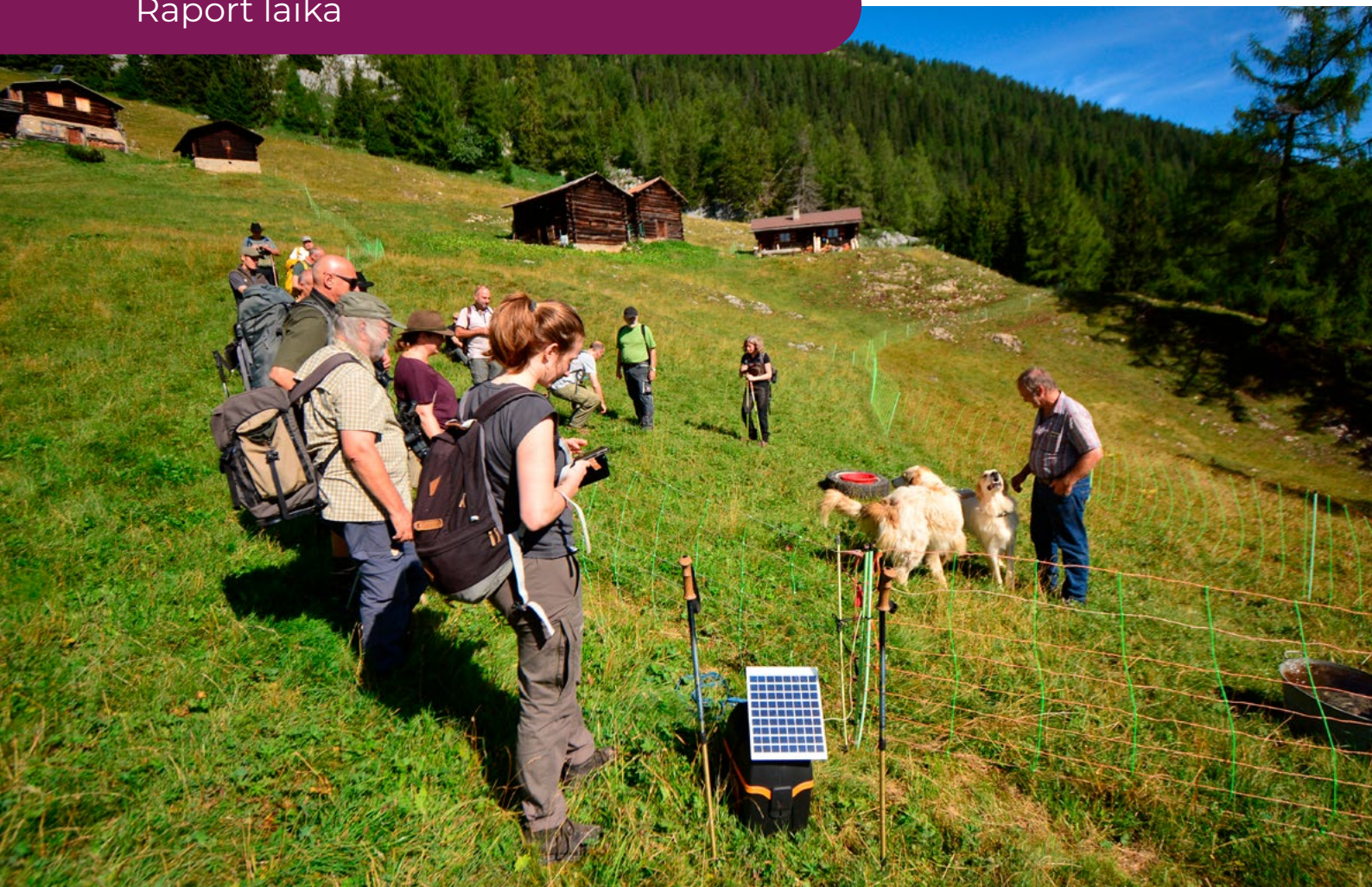

LIFE EuroLargeCarnivores

Raport laika

Wstęp	3
Nasze działania	4
Ocena	6
To działa	8
Skuteczność i finansowanie	10
Publikacje naukowe	14
Pomiar koegzystencji	16
Wydarzenia	18
Przykłady koegzystencji	20
Biblioteka materiałów	22
Łączymy ekspertów	24
Przyszłość	26
Dane techniczne projektu	28
Podziękowania	29
Bibliografia	30

Spis
treści

WSTĘP

Już od kilkudziesięciu lat tworzone są projekty i inicjatywy, które służą ochronie dużych drapieżników występujących w Europie: wilka, niedźwiedzia, rysia i rosomaka. Drapieżniki te wreszcie znów pojawiły się na terenach, na których długo nie można ich było spotkać. Stało się to możliwe dzięki działaniom mającym na celu zmianę opinii publicznej, zaostrzenie przepisów o ochronie zwierząt oraz aktywną walkę o przywrócenie gatunków do ich naturalnego środowiska. W odpowiedzi na obawy ludzi przed stycznością z dziką przyrodą i przed tym, jak wpłynie to na ich życie i pracę, organy władzy i organizacje pozarządowe łączą siły i podejmują aktywne kroki, aby rozwiązać te niepokoje. Przykładowo grzybiarze zostali przeszkoleni, jak mają się zachowywać na obszarach zamieszkiwanych przez niedźwiedzie. Poza tym właścicielom bydła zostały dostarczone pastuchy elektryczne, a także psy pasterskie, które skutecznie chronią stado. Z kolei turyści oraz rowerzyści górscy otrzymali instrukcje jak zachowywać się w pobliżu takich dużych psów.

NASZE DZIAŁANIA

W latach 2017-2022 nasz zespół działający w ramach projektu EuroLarge-Carnivores spotykał się, prowadził dyskusje i współpracował z ludźmi, którzy żyją i pracują z dużymi drapieżnikami w całej Europie. W trakcie trwania projektu poznaliśmy ponad trzy tysiące takich osób.

Skupiliśmy się na pracy w pięciu regionach. Uczyliśmy się wszystkiego, czym chcieli się z nami dzielić ich mieszkańcy. Wśród nich był chociażby przemęczony inspektor badający szkody, który pokazał nam ponad tysiąc zdjęć martwych zwierząt gospodarskich, właściciele koni zaniepokojeni z powodu pierwszych oznak obecności wilków na swoich ulubionych weekendowych szlakach, urzędnicy głowiący się, jak najlepiej przestrzegać założeń Dyrektywy Siedliskowej, a także pasterz przerażony po tym, jak grupa wilków zaatakowała w nocy jego zwierzęta, czy naukowiec, który od lat namawia swoich kolegów po drugiej stronie granicy na wspólny, jednolity system monitorowania. A to tylko kilka przykładów.

„Nic nie poradzę na to, że wilki ciągle wracają, tak już po prostu jest. Chętnie za to posłucham, jak się do tego lepiej przystosować, jakie są nowe metody.”

(farmer z Austrii)

7 celów głównych

Opracowanie popartych dowodami naukowymi rekomendacji do finansowania przyszłej działalności programu LIFE

Zapewnienie lokalnego wsparcia dla ludzi, którzy żyją i pracują z dużymi drapieżnikami

Stworzenie i podtrzymanie corocznego wskaźnika koegzystencji, opartego o dane na temat strat w żywym inwentarzu

Wywarcie presji: oferowanie wsparcia, tworzenie publikacji naukowych i popularno-naukowych, poradników w formie wideo, infografik itp.

Oferowanie wsparcia dla rządowych procedur i pielęgnowanie współpracy międzynarodowej

Zaproszenie dziennikarzy do udziału w projektach i zwiększenie świadomości w temacie dążenia do koegzystencji

Utrzymanie aktywnej sieci europejskich ekspertów w dziedzinie koegzystencji ludzi i dzikich zwierząt

OCENA

Gdy spojrzymy na pracę, którą już wykonaliśmy na rzecz ochrony dużych drapieżników w Europie, widzimy, że mało inicjatyw doczekało się swoich kolejnych odsłon, a jeszcze mniej zostało w ogóle ocenionych pod kątem długofalowych efektów. Zwykle, gdy kończy się jeden ważny projekt, przechodzimy do pracy nad następnym bez żadnej refleksji.

Dlatego właśnie powstał projekt EuroLargeCarnivores. Stworzono go po to, żeby sprawdzić, jakie działania na rzecz dużych drapieżników podejmowane są w ponad dwunastu państwach Unii Europejskiej (oraz w Szwajcarii, Norwegii i Ukrainie), żeby określić, co sprawdzało się najlepiej w danym regionie, i żeby podzielić się tymi informacjami z ludźmi stojącymi na straży ochrony przyrody bez względu na ich kraj, język i obowiązujące ich prawo. Co najważniejsze, projekt ten miał zebrać wszystkie te informacje w sposób ciekawy i przystępny dla zwykłych ludzi.

Stworzyliśmy filmy wideo i tutoriale pokazujące nasze działania z pierwszej ręki wraz z praktycznymi poradami.

aktywator

12 woltów

BATERIA

Gdzie
w Europie
żyją duże
drapieżniki?

Skandynawia

„Cel tego projektu to poprawa koegzystencji z dużymi drapieżnikami w Europie dzięki komunikacji, współpracy międzynarodowej i wymianie wiedzy.”

(filozofia projektu)

część północna
Środkowej
Europy

Karpaty

Alpy

Półwysep
Iberyjski

Ondrej Galko (Słowacja): przed upadkiem muru berlińskiego polował na rysie, wilki i lisy, żeby zarobić na sprzedaży ich futer. Dziś zamienił strzelbę na kamerę i pomaga monitorować populację rysia.

TO DZIAŁA

Zaczęliśmy od oceny efektów, jakie poprzednie projekty przyniosły dla ochrony dużych drapieżników na półkuli północnej. Sporządziliśmy setki naukowych raportów o tym, jak ważna jest koegzystencja z wilkami, niedźwiedziami, rysiami i rosomakami i zbadaliśmy, jak sprawdził się hiszpański projekt sprzed dziesięciu lat.¹

Duża część pracy w kierunku ochrony dzikich zwierząt polega na zapobieganiu atakom ze strony drapieżników na żywy inwentarz. W obliczu wszystkich dostępnych specjalistycznych gadżetów, najprostsze rozwiązania okazują się najlepsze: zazwyczaj sprawdza się pastuch elektryczny (stały lub przenośny, najważniejsze, żeby był prawidłowo postawiony i regularnie obsługiwany, z odpowiednim napięciem i uziemieniem, i bez przerw), psy pasterskie (o nie też trzeba odpowiednio dbać i je tresować) oraz aktywny wypas, przystosowany do wymagań danego obszaru.

„Mniej czekania,
więcej konkretnych kroków,
nawet małych!”

(farmer ze Słowacji)

Livestock protection

Basic information for livestock owners and stakeholders

Ochrona zwierząt gospodarskich – Podstawowe informacje dla hodowców i interesariuszy:

Jak zamontować elektrycznego pastucha

SKUTECZNOŚĆ I FINANSOWANIE

Chociaż wciąż jeszcze brakuje nam eksperymentów na wielką skalę, które powiedziałyby nam dokładnie, jaką mamy skuteczność, to dowody naukowe pokazują, że wszystkie nasze interwencje działają i udaje nam się zażegnać konflikty między drapieżnikami, a zwierzętami gospodarskimi. Czasem efekt przynosi jeden typ działalności, a czasem to kombinacja kilku, w zależności od wielu czynników (takich jak ukształtowanie terenu, typ zwierząt albo lokalizacja). Zapobieganie szkodom kosztuje coraz więcej i wymaga więcej pracy, i dlatego w tym roku (2022) Komisja Europejska zezwoliła państwom członkowskim na korzystanie z zasobów swojego największego funduszu przeznaczanego na wsparcie rolnictwa (Wspólna Polityka Rolna, z języka angielskiego w skrócie CAP). Od teraz pieniądze te będą mogły być spożytkowane na ochronę zwierząt gospodarskich przed drapieżnikami, w tym nawet na pokrycie wypłat dla pasterzy wędrownych - przynajmniej teoretycznie.

„Chcemy faktycznie znaleźć rozwiązanie i opracować nowe metody, a nie tylko o tym opowiadać.”

(szwajcarski urzędnik państwowy)

Obecnie
~17,000 wilków
żyje w Europie.

populacja
karelska
200

populacja
skandynawska
430

populacja
krajów
nadbaltyckich
1700–2240

populacja
środkowoeuropejska
780–1030

populacja
północnozachodnia
Półwyspu
Iberyjskiego
2500

populacja
alpejska
420–550

populacja
karpacka
3460–3849

populacja
w paśmie
Sierra Morena
0

populacja
Półwyspu
Apenińskiego
1100–2400

populacja
dynarsko-
bałkańska
4000

■ Obecność stała ■ Obecność sporadyczna ■ Brak danych

© WWF Niemcy, mapa stworzona na podstawie danych Inicjatywy na rzecz Dużych Drapieżników w Europie 2019²

Współpraca ponad granicami

Dzięki projektowi fundacji LIFE EuroLarge-Carnivores nastąpiła stała, międzynarodowa wymiana informacji o problemach w ochronie wilków między Niemcami, Holandią, Belgią i Luksemburgiem. Przedstawiciele władz i organizacji pozarządowych z różnych regionów regularnie spotykają się i dzielą zebranyymi danymi i doświadczeniami.

W rezultacie powstała mapa występowania wilków.

Żeby zapewnić informacje poparte faktami stworzono mapy i infografiki.

Tylko kilka państw członkowskich dba o to, by pieniądze te sprawiedliwie trafiały do hodowców i do pasterzy. Nasz zespół przeprowadził więc analizę krajowych planów wykorzystania środków z CAP pod względem tego, czy są wiarygodne i wyczerpujące. Bardzo duży sukces odniósł zespół z Hiszpanii - zrobił on kampanię społeczną, w wyniku której lokalne władze dokonały korekty swoich planów finansowych. Dzięki temu budżet na ochronę zwierząt gospodarskich wszedł tam na sensowny poziom.

Oprócz tego, projekt pomógł instytucjom administracji regionalnej wymienić się informacjami ze swoimi odpowiednikami z innych krajów, a w rezultacie powstały Standardowe Procedury Operacyjne (z języka angielskiego w skrócie SOPy), głównie przeznaczone dla regionów mających niewielkie doświadczenie w kwestii dużych drapieżników³. SOPy zawierają studia przypadków i polecane metody dla rozmaitych aspektów zarządzania drapieżnikami, które zostały ocenione przez interesariuszy EuroLargeCarnivores z różnych krajów Europy jako skuteczne albo przynajmniej bardzo obiecujące.

W ramach projektu opracowano Standardowe Procedury Operacyjne (SOPy) dla lepszego zarządzania drapieżnikami w Europie.

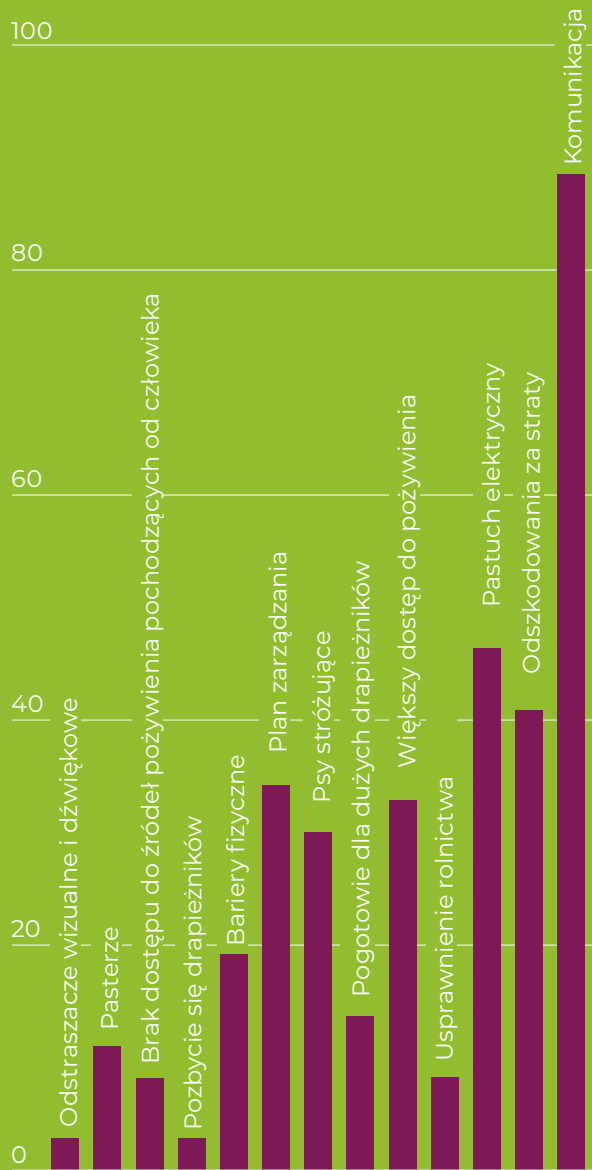

„Nawet **100%** kosztów zapobiegania
atakowi wilków pokrywane jest
w ramach unijnej dyrektywy
o ochronie zwierząt gospodarskich.”

Częstotliwość wykorzystania różnych sposobów łagodzenia konfliktów w 73 projektach w Europie.

Częstotliwość w %

PUBLIKACJE NAUKOWE

Gdy tylko dostrzeżliśmy braki w wiedzy, zachęcaliśmy i finansowo wspieraliśmy naukowców, żeby zgłębili dany temat. Próbowaliśmy na przykład zrozumieć, czy projekty finansowane z publicznych środków, takich jak europejski program LIFE, zapewniają nam dostateczną dawkę informacji.

Niezależni naukowcy z Uniwersytetu Lublańskiego w Słowenii przyjrzeni się poprzednim projektom i odkryli potencjał na to, by pomiar efektywności działań projektowych był dokładniejszy⁴. Z kolei naukowcy z Oviedo w Hiszpanii sprawdzili, czy fundusze przyznane tym projektom były sprawiedliwie rozdzielone – i okazało się, że faworyzowane są regiony Europy Południowej, co można naprawić przez zorganizowanie darczyńców⁵.

Razem z zespołem projektowym niemieccy naukowcy badali, jak wzrost populacji dużych drapieżników w Europie wpływa na społeczeństwo i gospodarkę. Większość publikacji socjo-ekonomicznych wskazuje na negatywne skutki gospodarcze. Niewiele jest badań, które skupiają się na pozytywnie oddziałujących przedsięwzięciach, które są otwarte na „gotowość płacenia” za taką cechę ekologiczną i na „systemach podziału przychodów między interesariuszami”⁶. Wspieraliśmy antropologów ze Szwajcarii i Niemiec, którzy przeprowadzili dokładne wywiady z ludźmi o tym, jak postrzegają wilki - i dowiedzieliśmy się, że ludzie skłaniają się ku jednej z trzech narracji, gdy jest mowa o wilkach (od harmonii do kontroli). W dodatku narracje te mają bezpośredni wpływ na to, jak odebrane będą różne sposoby ochrony dzikiej przyrody (od pozostawienia drapieżnikom totalnej swobody do kontroli populacji)⁷.

POMIAR KOEGZYSTENCJI

Brakuje nam także miary realnej koegzystencji ludzi i drapieżników. To trudny orzech do zgryzienia, stwierdziliśmy więc, że jakimś wzorcem może być rejestr strat w żywym inwentarzu – zwłaszcza jeśli każdy przypadek zapisywany jest osobno. Poprosiliśmy zatem administrację w krajach Europy (na szczeblu lokalnym) o udostępnienie danych na ten temat. Na ich podstawie opracowaliśmy format protokołu – i sporządzamy go co roku.

Do 2021 roku zebraliśmy ponad 45 000 zgłoszeń o atakach wilków na zwierzęta gospodarskie w 260 regionach Europy na przestrzeni 3 lat (2018-2020)⁸. Mając te dane możemy teraz poznać trendy regionalne i zrozumieć na przykład, w których gminach udało się zmniejszyć liczbę ataków dzięki podjęciu wymienionych wcześniej kroków. Wiemy też teraz, które regiony borykają się z największymi stratami – mogą one zwrócić się po poradę do regionów o podobnych warunkach (np. topografia, gęstość populacji dużych drapieżników), którym dobrze idzie redukcja strat.

Najnowsze oficjalne dane
o populacji drapieżników w Europie
(zebrane w latach 2012-2016):

Częstotliwość występowania strat rocznie w jednym regionie

Yannick Lamazou (Francja): w miesiącach letnich ciężko pracuje w Pirenejach. Razem z psem o imieniu Patou pasie swoje owce i produkuje ser. Każdy kawałek jego sera ma odcisk niedźwiedziej łapy – w ten sposób Yannick chce pokazać, że życie obok dużych drapieżników jest możliwe.

~17 000 niedźwiedzi brunatnych

~1 250 rosomaków

WYDARZENIA

Mimo tych wszystkich naukowych i technicznych faktów, największą częścią naszej pracy było zrozumienie ludzkiej perspektywy. Zaaranżowaliśmy mnóstwo spotkań i warsztatów (ponad 250) w szesnastu obszarach fokusowych. Zaprosiliśmy na nie farmerów, by podzielili się z nami swoim doświadczeniem, umożliwiliśmy ekspertom wymianę wiedzy i zorganizowaliśmy szkolenia dla uczestników lokalnych inicjatyw o tym, jak najlepiej radzić sobie z obecnością dużych drapieżników. Jednocześnie dzieliliśmy się praktycznymi informacjami i pomocnymi materiałami z właścicielami zwierząt domowych, których też zapraszaliśmy do udziału w różnych pokazach.

Żeby zwiększyć wzajemne rozumienie się różnych grup interesu przeprowadziliśmy ankietę porównawczą w całej Europie, która zestawiała spostrzeżenia ludzi żyjących lub pracujących z dużymi drapieżnikami, skontaktowaliśmy się z różnymi grupami interesu w każdym regionie, a także omówiliśmy i rozrysowaliśmy nasze relacje z każdą z nich⁹. Na tej podstawie przeprowadziliśmy szereg szkoleń dotyczących komunikacji oraz łagodzenia konfliktów dla ludzi z poszczególnych regionów.

Zorganizowaliśmy międzynarodowe konferencje, spotkania lokalnych grup interesu, ekspertów weterynarii oraz zbudowaliśmy zespoły szybkiego reagowania.

Konferencje

W trakcie trwania projektu zorganizowaliśmy cztery międzynarodowe konferencje.

Międzynarodowa konferencja o ochronie zwierząt gospodarskich w regionie alpejskim w Salzburgu w Austrii (2020)

Konferencja Pathways Europe w mieście Goslar w Niemczech (2018)

Dotatkowo 16 marca 2022 odbyła się konferencja końcowa, na której zaprezentowaliśmy nasze wnioski i rekomendacje.

Internetowa konferencja na temat przestępstw przeciwko dzikiej przyrodzie w Niemczech (2021)

PRZYKŁADY KOEGZYSTENCJI

Jak pokazaliśmy wcześniej, rozwijane przez ludzi narracje kształtują ich poglądy na to, jakie kroki powinny być podjęte. Teraz prezentujemy zbiór niektórych punktów widzenia w przystępnej formie:

Na naszej stronie internetowej, którą ogląda ponad dwieście osób dziennie (dane na styczeń 2022), opublikowaliśmy ponad siedemdziesiąt historii w szesnastu językach¹⁰.

Przeprowadziliśmy kampanię wideo na ten sam temat, w której przedstawiliśmy podobne historie ludzi, którzy pracują i mieszkają z dużymi drapieżnikami na co dzień¹¹. Stworzyliśmy do niej hasztag #storiesofcoexistence („przykłady koegzystencji”). Kampania doczekała się ponad półtora miliona wyświetleń i wzmianek w mediach społecznościowych.

Ludzie żyjący
i pracujący z dużymi
drapieżnikami dzielą się
swoim doświadczeniem
– hasztag #storiesofco-
existence

Na kanale
youtube projektu
znajdziesz tutoriale
o ochronie żywego
inventarza, animacje
i nagrania
z warsztatów
i konferencji.

Sofía González Berdasco (Hiszpania): gdy była małą dziewczynką, mama kazała jej pilnować owiec na wypadek, gdyby przyszedł wilk. Zawsze się ich bała, ale przestała, kiedy zaczęła przebywać bliżej nich i zrozumiała ich zachowanie. Dziś pracuje jako hodowca zwierząt gospodarskich i przewodnik natury.

Relu Nica (Rumunia): kiedyś pracował jako ratownik górski, teraz jest instruktorem surwiwalu w Górach Fogaraskich (pasmo Karpat Południowych). Aby umożliwić koegzystencję, najważniejsza dla niego jest edukacja ekologiczna. Na treningach surwiwalu pokazuje uczestnikom, jak ważny jest szacunek dla przyrody i dla mieszkańców lasu.

Karolina Superson-Góra (Polska): jest fizjoterapeutką i pszczelarką. Mieszka na obszarze, na którym występują wilki i niedźwiedzie i regularnie widuje się je w lesie. Żeby chronić swoje pszczoły i miód przed głodnymi niedźwiedziami, korzysta z elektrycznego pastucha.

Swen Keller (Niemcy): początkowo nie był pewny, czy wilki wróciły już do jego regionu. Ale po ataku wilczej grupy na jego bydło postanowił natychmiast działać. Zainstalował elektrycznego pastucha, a teraz ma jeszcze trzy psy, które chronią jego zwierzęta.

BIBLIOTEKA MATERIAŁÓW

Przygotowaliśmy materiały informacyjne¹² na temat dużych drapieżników w językach wszystkich partnerów.

Opublikowaliśmy materiały do dalszej komunikacji (na przykład tutoriale¹³, komiksy i infografiki¹⁴), przez miesiąc prowadziliśmy podcast (tylko w Niemczech)¹⁵ i zorganizowaliśmy wyjazdy prasowe dla dziennikarzy wszystkich uczestniczących państw w Europie.

Nie wiemy, które nasze interwencje były najskuteczniejsze, ale wiemy, jaki wpływ miały wszystkie razem. Na przykład dziennikarze, z którymi pracowaliśmy, zmienili język na bardziej neutralny i wprowadzili więcej równowagi w swoich reportażach – a to ważny krok w kierunku znalezienia płaszczyzny porozumienia dla najpopularniejszych narracji. Poza tym, farmerzy, myśliwi i reprezentanci administracji publicznej, którzy uczestniczyli w naszych spotkaniach, częściej akceptowali i czynnie działali w związku z lokalną obecnością dużych drapieżników niż ci, którzy się nie angażowali.

„Stworzyliśmy mnóstwo materiałów informacyjnych przystępnych dla wszystkich ludzi.”

Przykłady ulotek

„Farmerzy chronią
swoje zwierzęta tak,
jak ludzie chronią swoje dzieci.”

(farmer z Francji)

ŁĄCZYMY EKSPERTÓW

Projekt EuroLargeCarnivores skutecznie pokazał nam, ile wiemy o koegzystencji ludzi i dużych drapieżników.

Analizując i monitorując tendencje w regionalnych danych o stratach w żywym inwentarzu, udało nam się pokazać, jak dobrze radzimy sobie w wielu regionach Europy. Zachęcamy Komisję Europejską do kontynuacji tej niedrogiej metody corocznego monitoringu. Dowiedliśmy też, że stosowanie środków prewencji strat to kluczowa interwencja dla każdego regionu, i ważne jest, by uważnie przyglądać się i nadzorować lokalną sytuację. Mamy nadzieję, że przygotowane przez nas Standardowe Procedury Operacyjne znajdą zastosowanie w tych sytuacjach i zachęcą lokalne władze do korzystania z nich i ich ulepszania. Zarejestrowaliśmy wiele historii o tym, jak to jest żyć i pracować z dużymi drapieżnikami. Mamy nadzieję, że przekonaliśmy dziennikarzy do relacjonowania w bardziej neutralny sposób, a wszystkich naszych partnerów i krytyków do rozmowy opartej na faktach i zorientowanej na dojście do porozumienia. Umożliwiliśmy farmerom spotkania, na których mogli wymieniać się wskazówkami.

Stworzyliśmy przestrzeń dla ludzi, by mogli wspólnie działać w tym temacie i połączyliśmy ekspertów i urzędników ponad barierami językowymi. Mamy nadzieję, że nasze starania pozytywnie przyczynią się do trwającej dyskusji o ochronie dużych drapieżników i koegzystencji z nimi, oraz że zebrane informacje i spostrzeżenia uzupełniły istniejące wcześniej braki w wiedzy.

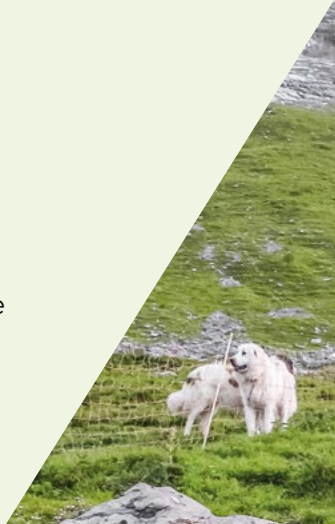
PRZYSZŁOŚĆ

Wszystkie te działania, odkrycia i doświadczenia to dopiero początek. Stanowią one ważny wkład w koegzystencję ludzi i dużych drapieżników w przyszłości, ale wciąż jest jeszcze dużo do zrobienia.

W związku z tym opracowaliśmy też rekomendacje¹⁶ na przyszłość dla rządów w Europie, lokalnych władz, Komisji Europejskiej i kolejnych projektów. Otwarta i profesjonalna komunikacja z ludźmi o różnych interesach i z różnych środowisk oraz wspólna praca na rzecz wzajemnego porozumienia się i złagodzenia konfliktów to nie lada wyzwanie. To samo dotyczy doprowadzenia do koegzystencji z dużymi drapieżnikami. Wymaga to odpowiednich zasobów finansowych i planowania już poza projektami pilotażowymi, a pod przewodnictwem organów rządowych. Owszem, Komisja Europejska umożliwiła wsparcie CAP w finansowaniu promocji działań na rzecz zapobiegania stratom w żywym inwentarzu, ale dotyczy to tylko niektórych regionów w Europie. Stałe i przejrzyste monitorowanie strat w żywym inwentarzu, ocena środków ich prewencji i rutynowa wymiana informacji między państwami są tutaj kluczowe, tak samo jak zapewnienie i korzystanie z precyzyjnych i łatwo przyswajalnych materiałów informacyjnych w lokalnych językach.

... unijnego programu LIFE i przyszłych projektów:

- » przeszkolenie personelu administracji w zakresie mediacji i rozwiązywania konfliktów
- » upewnienie się, że agencje rządowe dalej stawiają na pierwszym miejscu praktyczne konsultacje, a nie kosztowne i ograniczone czasowo ogólne wskazówki

„Zawsze słyszę, że dostaje się pieniądze
(w ramach zadośćuczynienia), ale tak naprawdę
nic takiego się nie dzieje.”

(pasterz z Rumunii)

Rekomendacje EuroLargeCarnivores dla...

... europejskich regionów:

- » dążenie do odpowiednich planów regionalnych w ramach CAP w kwestii środków ochrony żywego inwentarza dla swoich farmerów (elektryczne pastuchy, psy pasterskie, pasterze)
- » zapewnienie swoim hodowcom dalszej pomocy w ochronie żywego inwentarza oraz udostępnienie informacji o tym, jakie wsparcie finansowe w pokryciu kosztów ochrony jest możliwe

... państw członkowskich:

- » opracowanie systemu zarządzania dużymi drapieżnikami w zależności od wielkości ich populacji, który zostanie wprowadzony wspólnie z krajami sąsiadującymi
- » przewidzenie w swoich krajowych planach strategii CAP odpowiednich środków finansowych na ochronę żywego inwentarza oraz ustalenie docelowej kwoty finansowania tej ochrony

... Komisji Europejskiej:

- » podtrzymanie obecności (np. w formie warsztatów) w regionach Europy, które mają szczególnie negatywne wyniki lub wykazują szczególnie negatywne tendencje, w analizie strat w żywym inwentarzu lub w kwestii funduszu CAP na środki ochrony
- » promowanie i wspieranie międzynarodowego zarządzania populacjami dużych drapieżników

DANE TECHNICZNE PROJEKTU

LIFE EUROLARGE CARNIVORES:

Łączny budżet:
€ 6 041 368

Wkład finansowy UE:
€ 3 613 823

Czas trwania:
09/2017 – 02/2022

Liczba krajów
uczestniczących:
16

PARTNERZY:

WWF Niemcy (koordynator) · WWF Austria · WWF Szwajcaria · WWF Finlandia · WWF Francja · eimc2 GmbH elmauer institute managing consensus 2, Niemcy · Forstliche Versuchs- und Forschungsanstalt Baden-Württemberg, Niemcy · WWF Hungary · ASOCIACION PARA LA DEFENSA DE LA NATURALEZA – WWF Portugalia (Hiszpania) · Società Cooperativa Sociale Eliante Onlus, Włochy · WWF Polska · WWF Rumunia · WWF Hiszpania · WWF Adria, Chorwacja · WWF Norwegia · WWF Central European Eastern programme, Austria

„Niedźwiedź nie lubi
Twojego kaszlu, tak jak
Ty nie lubisz jego ryku,
powinniśmy więc dbać
o swój wzajemny interes.”

(działacz na rzecz ochrony
przyrody z Ukrainy)

Projekt
EuroLargeCarnivores
zakończył się konferencją
online (16 marca 2022,
godzina 09:00
czasu środkowo-
europejskiego)

PODZIĘKOWANIA

Chcemy wyrazić swoją wdzięczność dla wszystkich ludzi, którzy znaleźli dla nas czas.

Chociaż projekt EuroLargeCarnivores już się zakończył, wszystkie wideo będą nadal dostępne na naszym kanale youtube, a przydatne materiały z projektu na www.eurolarge-carnivores.eu.

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE I DALSZE INFORMACJE

- 1 patrz https://www.wwf.es/nuestro_trabajo/especies_y_habitats/lobo_iberico/medidas_preventivas_para_mejorar_la_coexistencia_con_lobo/
- 2 www.lcie.org/Large-carnivores
- 3 www.eurolargecarnivores.eu/en/sops
- 4 Oliveira T, Treves A, López-Bao JV, Krofel M. 2021. The contribution of the LIFE program to mitigating damages caused by large carnivores in Europe. *Global Ecology and Conservation* 31:e01815. Elsevier.
- 5 Navarro A, Köhncke A, Oliveira T, Krofel M, López-Bao JV. 2021. European conservation funding gaps: Large carnivores and the EU LIFE programme. *Biological Conservation*.
- 6 Rode, J., Flinzberger, L., Karutz, R., Berghöfer, A., Schröter-Schlaack, C. (2021), Why so negative? Exploring the socio-economic impacts of large carnivores from a European perspective, *Biological Conservation* 255, 108918. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2020.108918>
- 7 Jürgens U., Grinko M., Szameitatc A., Hiebert L., Fischbach R., Hunziker M. Managing Wolves is managing Narratives: Views of Wolves and Nature spawn People's Proposals for navigating Human-Wolf Relations. forthcoming
- 8 Liam Singer, pers. comms. Feb 2022.
- 9 Grossmann CM, Patko L, Ortseifen D, Kimmig E, Cattoen E-M, Schraml U. 2020. Human-Large Carnivores Co-existence in Europe – A Comparative Stakeholder Network Analysis. *Frontiers in Ecology and Evolution* 8:266. Frontiers.
- 10 www.eurolargecarnivores.eu/en/map
- 11 www.youtube.com/watch?v=yjogyfyQqdl&list=PLjzZGg0WiSQwFeIV7AeQ70hRs7KNeGvX
- 12 www.eurolargecarnivores.eu/en/factsheets
- 13 www.eurolargecarnivores.eu/en/tutorials
- 14 www.eurolargecarnivores.eu/en/toolbox
- 15 www.spreaker.com/show/wwf-insider-auf-einen-kaffee-mit-wildtie
- 16 www.euolarcarnivores.eu/en/recommendations

INFORMACJE PRAWNE

Wydano w marcu 2022 przez

WWF Deutschland

Reinhardtstraße 18

10117 Berlin

jako część projektu LIFE EuroLargeCarnivores (2017-2022).

Niniejszy raport laika został stworzony przez wszystkich partnerów projektu.

Opracowanie graficzne: Anita Drbohlav (www.paneemadesign.com)

Podziękowania dla: Freepik, iStock/Getty Images, Frank Lamprecht, Michel Gunther/WWF, Nils Günther, Moritz Klose/WWF, Nadine Grabher, Astrid Summerer/C. Mueller, Benny Trapp, Nina Gandl/WWF, Leonie Weltgen/WWF, Wild Wonders of Europe/Cornelia Doerr/WWF

Niniejszy dokument to część projektu LIFE EuroLargeCarnivores (LIFE 16 GIE/DE/000661). Projekt został sfinansowany przez Unię Europejską i ma na celu ulepszenie koegzystencji z dużymi drapieżnikami w Europie poprzez komunikację, współpracę międzynarodową i dzielenie się wiedzą.

Niniejsza publikacja odzwierciedla poglądy tylko jej autorów. Unia Europejska, którą reprezentuje CINEA, nie odpowiada za użyte w niej informacje.

www.eurolargecarnivores.eu

Plakaty
informacyjne

Materiały
prasowe

Filmy

Biblioteka
medialna

Publikacje

